

طرح‌های پژوهشی

عنوان و نام پدیدآور: کتابشناسی شورای نگهبان / تحقیق و تنظیم: حمید فعلی؛ زیر نظر ابوالفضل درویشوند
مشخصات نشر: تهران، شورای نگهبان، پژوهشکده شورای نگهبان، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری: ۱۵۶ ص
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۷۸-۲۹-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیا
موضوع: ۱. شورای نگهبان- کتابشناسی
۲. انتخابات -- قوانین و مقررات -- ایران

2. Shoraye negahban -- Bibliography

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.
شناسه افزوده: ۱. درویشوند، ابوالفضل، ۱۳۶۳
۲. شورای نگهبان. پژوهشکده شورای نگهبان

رده بندی کنگره: Z ۷۱۶۴ / ش ۷۱۳۹۷
رده بندی دیویی: ۰۱۶ / ۳۲۸۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۵۴۹۵۰۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان

کتابشناسی شورای نگهبان

پژوهشکده شورای نگهبان

کتابشناسی شورای نگهبان

تحقیق و تنظیم: حمید فعلی
زیر نظر دکتر ابوالفضل درویشوند

• ناشر: انتشارات پژوهشکده شورای نگهبان • نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۷
• شمارگان: ۵۰۰ نسخه • بها: ۲۱۰۰۰ تومان • شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۷۸-۲۹-۷

• همه حقوق برای انتشارات پژوهشکده شورای نگهبان محفوظ است.
• نشرو تکثیر تمام یا بخشی از اثر به هر شکل،
بدون کسب اجازه کتبی از انتشارات پژوهشکده شورای نگهبان ممنوع است.

تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی، کوچه شهید دهقانی نیا، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵
تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۲۵۰۴۵ • نامبر: ۰۲۱-۸۸۳۲۵۰۸۰

www.shora-rc.ir

nashr@shora-rc.ir

فهرست

پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۱
فصل اول: نهاد شورای نگهبان.....	۱۳
۱- جایگاه و ماهیت شورای نگهبان.....	۱۵
۱-۱. کتب.....	۱۵
۲-۱. مقالات و گزارش‌های پژوهشی.....	۲۳
۳-۱. پایان‌نامه‌ها و طرح‌های پژوهشی.....	۲۶
۲- ساختار شورای نگهبان.....	۳۰
۱-۲. مقالات و گزارش‌های پژوهشی.....	۳۰
۲-۲. پایان‌نامه‌ها.....	۳۱
۳- تاریخچه شورای نگهبان.....	۳۲
۱-۳. کتب.....	۳۲
۲-۳. مقالات و گزارش‌های پژوهشی.....	۳۴
۳-۳. پایان‌نامه‌ها.....	۳۶
فصل دوم: کارویژه‌های شورای نگهبان.....	۳۷
۱- نظارت بر قوانین و مقررات.....	۳۹
۱-۱. پاسداری از شرع.....	۳۹
۱-۱-۱. کتب.....	۳۹
۲-۱-۱. مقالات و گزارش‌های پژوهشی.....	۴۲
۳-۱-۱. پایان‌نامه‌ها.....	۵۰

- ۲-۱. پاسداری از قانون اساسی ۵۵
- ۱-۲-۱. کتب ۵۵
- ۲-۲-۱. مقالات و گزارش‌های پژوهشی ۵۸
- ۳-۲-۱. پایان‌نامه‌ها ۶۷
- الف) داخلی ۶۷
- ب) تطبیقی ۷۷
- ۲- انتخابات ۸۲
- ۱-۲. نظام‌های انتخاباتی ۸۲
- ۱-۱-۲. کتب ۸۲
- ۲-۱-۲. مقالات ۸۳
- ۳-۱-۲. پایان‌نامه‌ها ۸۴
- الف) داخلی ۸۴
- ب) تطبیقی ۸۶
- ۲-۲. قوانین انتخابات ۸۷
- ۱-۲-۲. کتب ۸۷
- ۲-۲-۲. پایان‌نامه‌ها ۸۸
- ۳-۲. نظارت بر انتخابات ۸۹
- ۱-۳-۲. کتب ۸۹
- ۲-۳-۲. مقالات و گزارش‌های پژوهشی ۹۳
- ۳-۳-۲. پایان‌نامه‌ها ۱۰۳
- الف) داخلی ۱۰۳
- ب) تطبیقی ۱۱۰
- ۳- تفسیر قانون اساسی ۱۱۵
- ۱-۳. کتب ۱۱۵
- ۲-۳. مقالات و گزارش‌های پژوهشی ۱۱۶
- ۳-۳. پایان‌نامه‌ها و طرح‌های پژوهشی ۱۱۹

۱۲۳	فصل سوم: نظرات شورای نگهبان
۱۲۵	۱- تحلیل نظرات شورای نگهبان
۱۲۵	۱-۱. کتب
۱۲۶	۱-۲. مقالات و گزارش‌های پژوهشی
۱۳۴	۱-۳. پایان‌نامه‌ها
۱۴۰	۲- مشروح مذاکرات شورای نگهبان
۱۴۱	۳- مبانی نظرات شورای نگهبان
۱۴۴	۴- نظرات شورای نگهبان در مورد مصوبات
۱۴۷	۵- نظرات شورای نگهبان ذیل اصول قانون اساسی
۱۵۱	پیوست: تارنماها و پیام‌رسان‌ها

پیشگفتار

مطالعه‌ی جوانب مختلف نهاد شورای نگهبان در پژوهش‌های حقوق عمومی و به‌ویژه نظام حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران با توجه به نقش مهم و اثرگذاری عمیق این نهاد در ساختار نظام جمهوری اسلامی ایران، ضروری می‌نماید.

در این راستا «پژوهشکده‌ی شورای نگهبان» به‌عنوان بازوی مشورتی حقوقی شورای نگهبان، علاوه‌بر ارائه‌ی نظرات مشورتی به شورای نگهبان در خصوص انطباق مصوبات مجلس شورای اسلامی و اساسنامه‌های مصوب دولت با قانون اساسی، به مطالعات نظری، راهبردی و کاربردی در خصوص موضوعات مختلف حقوق اساسی می‌پردازد. این پژوهشکده که از سال ۱۳۷۶ با عنوان «مرکز تحقیقات شورای نگهبان» تأسیس شد، در این مسیر با استفاده از نیروهای جوان و مستعد دانشگاهی و حوزوی، موضوعات مختلف مورد نیاز جامعه‌ی علمی و مرتبط با صلاحیت‌های شورای نگهبان و همچنین نیازهای پژوهشی شورای نگهبان را شناسایی کرده و به‌ترتیب اولویت در دستور کار قرار داد که ثمرات آن در قالب مقالات علمی- پژوهشی، گزارش‌های پژوهشی،^۱ گزارش‌های کارشناسی^۲ و کتاب‌های مختلف به جامعه‌ی

۱. جهت دسترسی به گزارش‌های پژوهشی منتشر شده توسط پژوهشکده شورای نگهبان به

نشانی زیر مراجعه نمایید: shora-rc.ir

۲. جهت دسترسی به گزارش‌های کارشناسی شورای نگهبان به بخش نظرات مجامع مشورتی در سامانه جامع نظرات شورای نگهبان (معرفی شده در پیوست این کتاب) مراجعه نمایید.

علمی و شورای نگهبان تقدیم شده است. کتاب حاضر نیز یکی از ثمرات فعالیت‌های علمی پژوهشکده‌ی شورای نگهبان است که اکنون در منظر جامعه‌ی علمی قرار می‌گیرد. شایسته است که در اینجا از زحمات آقای دکتر سیدحجت‌الله علم‌الهدی و آقای دکتر ابوالفضل درویشوند و آقای محمدهادی زرافشان و آقای حمید فعلی که در تهیه‌ی این اثر همکاری کرده‌اند، صمیمانه تشکر کرده و از خداوند مَنان برای آن‌ها توفیق روزافزون طلب کنیم. به‌یقین اگر همکاری نامبردگان و همچنین کوشش عوامل اجرایی از جمله مسئول انتشارات، ویراستار، صفحه‌آرا و همه‌ی عزیزانی که در آماده‌سازی این کتاب سهم داشتند نبود، امروز شاهد به‌ثمر نشستن این تلاش علمی نبودیم. در انتها با عنایت به مصون نبودن محصولات بشری از جمله این تلاش علمی از خطا و اشکال، از همه‌ی صاحب‌نظران و اندیشمندان تقاضامندیم از ارائه‌ی نظرات صائب خویش در راستای ارتقای کیفیت این اثر و سایر فعالیت‌های پژوهشکده دریغ نورزند.

و من الله التوفیق و علیه التکلان

پژوهشکده شورای نگهبان

زمستان ۱۳۹۷

مقدمه

تا کنون مطالعات فراوانی در مجامع علمی و دانشگاهی با رویکردهای مختلف تاریخی، سیاسی و حقوقی به‌ویژه در گرایش حقوق عمومی در مورد نهاد شورای نگهبان و کارویژه‌های آن صورت گرفته است، اما توسعه و تکمیل این روند علمی نیازمند شناخت منابع علمی معتبر موجود در این زمینه است.

پژوهشکده‌ی شورای نگهبان با توجه به نیاز پژوهشگران، دانشجویان و اساتید در مجامع علمی، جهت تسهیل شناسایی و دسترسی به منابع علمی مرتبط با شورای نگهبان مصمم شد که مجموعه‌ای از آثار علمی معتبر در این زمینه اعم از کتب، مقالات، گزارش‌های پژوهشی، پایان‌نامه‌های دانشگاهی و طرح‌های پژوهشی گردآوری نماید.

در این اثر به فراخور مباحث علمی مرتبط با شورای نگهبان تلاش شده است تا به تناسب آثار علمی موجود در مورد نهاد شورای نگهبان و کارویژه‌های آن، تقسیم‌بندی مناسبی از این آثار ارائه گردد. لذا پس از معرفی منابع مرتبط با ماهیت، جایگاه، ساختار و تاریخچه‌ی نهاد شورای نگهبان، آثاری که به شکلی تخصصی به هر یک از کارویژه‌های آن اعم از نظارت بر انتخابات، نظارت بر قوانین و مقررات به منظور پاسداری از قانون اساسی و شرع، تفسیر قانون اساسی و همچنین سایر آثاری که به گردآوری، تحلیل و بررسی نظرات شورای نگهبان اختصاص دارند، معرفی شده‌اند.

شایان ذکر است با توجه به انتشار روزافزون آثار علمی مرتبط با شورای نگهبان، به روزرسانی این مجموعه از ضروریات کارآمدتر شدن آن است. لذا سعی ما بر آن است که به یاری حضرت حق و با بهره‌گیری از نظرات پژوهشگران و اساتید ارجمند حقوق عمومی و سایر رشته‌های علمی مرتبط، اقدام به رفع نواقص، تکمیل و به‌روزرسانی مجموعه «کتابشناسی شورای نگهبان» نماییم.

فصل اول
نهاد شورای نگهبان

فصل اول: نهاد شورای نگهبان

در این فصل کتب، مقالات، گزارش‌های پژوهشی، پایان‌نامه‌ها و طرح‌های پژوهشی مربوط به نهاد شورای نگهبان را که به بررسی ماهیت و جایگاه این نهاد و همچنین ساختار، تاریخچه‌ی و عملکرد آن پرداخته‌اند، معرفی خواهیم کرد.

۱- جایگاه و ماهیت شورای نگهبان

۱-۱. کتب

- **آشنایی با شورای نگهبان**
هدایت‌نیا، فرج‌الله، تهران، مرکز تحقیقات شورای نگهبان، چ ۱، ۱۳۸۵.
- **آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران**
فصل هشتم: شورای نگهبان قانون اساسی
مجیدی، محمدرضا، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، معارف، چ ۱، ۱۳۸۹.
- **آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران**
بخش ششم: قوه مقننه؛ گفتار دوم: شورای نگهبان
باقرزاده، محمدرضا، قم، جامعه الزهراء (س)، چ ۱، ۱۳۸۸.
- **آشنایی با قانون اساسی نظام جمهوری اسلامی ایران**
فصل ششم: قوه مقننه؛ دوم: شورای نگهبان
نظرپور، مهدی، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، معارف، چ ۱، ۱۳۹۰.
- **آشنایی با قانون اساسی نظام جمهوری اسلامی ایران**
فصل ششم: قوه مقننه؛ گفتار پنجم: شورای نگهبان

خسروی، حسن، تهران، مجلد، چ ۱، ۱۳۹۳.

- **آشنایی با نظام جمهوری اسلامی ایران**
فصل هفتم: مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان
عظیمی، عباسعلی، قم، پژوهشکده تحقیقات اسلامی، زمزم هدایت، چ ۱، ۱۳۹۰.
- **آشنایی با نظام جمهوری اسلامی ایران (سطح ۱)**
درس ششم: مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان
عظیمی شوشتری، عباسعلی، پژوهشکده تحقیقات اسلامی سپاه، معاونت آموزش نیروی مقاومت بسیج - مدیریت پژوهش و تالیف، چ ۱، ۱۳۸۲.
- **اهمیت و جایگاه شورای نگهبان**
سبزیان، علی اکبر، مشهد، کتاب همراه، چ ۱، ۱۳۸۶.
- **بررسی فقهی - حقوقی شورای نگهبان**
هدایت نیا، فرج الله و محمدهادی کاویانی، تهران، سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، چ ۱، ۱۳۸۷.
- **جستاری بر قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران**
گفتار سوم: قوه مقننه؛ ۸ - شورای نگهبان
محمدی، محمد، تهران، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی شهر دانش، چ ۱، ۱۳۹۳.
- **حقوق اساسی ۲**
فصل پنجم: قوه مقننه؛ گفتار سوم: شورای نگهبان
خسروی، حسن، تهران، دانشگاه پیام نور، چ ۱۰، ۱۳۹۷.

- **حقوق اساسی ۲ (سطح ۱)**
فصل پنجم: مراکز تصمیم‌گیری در نظام جمهوری اسلامی؛ قوه مقننه؛
۲. شورای نگهبان
عظیمی شوشتری، عباسعلی، تهران، پژوهشکده تحقیقات اسلامی
سپاه، نمایندگی ولی فقیه در نما/ آموزشهای عقیدتی-سیاسی، نشر
معاونت آموزش نیروی مقاومت بسیج، چ ۱، ۱۳۸۴.
- **حقوق اساسی ۳**
پیراسته‌فر، زهرا، تهران، استهبان، چ ۱، ۱۳۹۷.
- **حقوق اساسی ۳**
قزوینیان، مهدی، اصفهان، کیمیاگران سپاهان، انتشارات راه، ۱۳۹۷.
- **حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران**
عباسی لاهیجی، بیژن، تهران، دادگستر، چ ۱، ۱۳۹۷.
- **حقوق اساسی ۲**
ملک‌افضلی اردکانی، محسن و حسین جوان آراسته، قم، پژوهشگاه
حوزه و دانشگاه، چ ۱، ۱۳۹۷.
- **حقوق اساسی (۲): تحلیلی نو بر قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران**
محمودی، عبدالحسین، بابل، موج اندیشه، چ ۱، ۱۳۹۵.
- **حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران**
جوان‌آراسته، حسین، قم، مؤسسه علمی فرهنگی دارالحدیث، سازمان
چاپ و نشر تهران، دانشگاه قرآن و حدیث، مرکز آموزش الکترونیکی،
۱۳۹۷.

- **حقوق اساسی (کلیات - جمهوری اسلامی)**
بهرامی، محمدباقر، تهران: پرناک، چ ۱، ۱۳۹۷.
- **حقوق اساسی و ساختار حکومت**
حشمتیان، قدرت‌علی، تهران، سردار، چ ۱، ۱۳۹۵.
- **حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران**
فصل ششم: قوه مقننه؛ بخش دوم: شورای نگهبان
زرنگ، محمد، تهران، دانشگاه افسری امام علی (ع)، چ ۱، ۱۳۹۳.
- **حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران شامل: مبانی نظام، نهادهای سیاسی، شرح قانون اساسی، حقوق و آزادی‌ها**
بخش دوم؛ فصل پنجم؛ وظایف و اختیارات رهبری؛ (ب) قوه مقننه
بخش چهارم: قوه مقننه؛ فصل چهارم: شورای نگهبان
محسنی، فرید، تهران، دانشگاه امام صادق (ع)، چ ۱، ۱۳۹۶.
- **حقوق اساسی و نهادهای سیاسی جمهوری اسلامی ایران (با آخرین تحولات)**
فصل ششم: قوه مقننه؛ شماره‌های ۳۵ تا ۵۳.
مدنی، سیدجلال‌الدین، تهران، پایدار، چ ۱۵، ۱۳۸۹.
- **حقوق اساسی و ساختار حکومت جمهوری اسلامی ایران**
بخش دوم؛ فصل سوم؛ مبحث سوم؛ گفتار ۱؛ ب: شورای نگهبان
شعبانی، قاسم، تهران، اطلاعات، چ ۵۰، ۱۳۹۲.
- **حقوق اساسی (رشته مدیریت)**
فصل نهم: قوه مقننه؛ گفتار پنجم: شورای نگهبان

خسروی، حسن، تهران، خرسندی، چ ۳، ۱۳۹۵.

- **حقوق اساسی و ساختار حاکمیت در جمهوری اسلامی**
فصل ششم: قانون‌گذاری و ارکان آن در جمهوری اسلامی ایران؛
مبحث سوم: شورای نگهبان
لطفی، اسدالله، تهران، جنگل، چ ۲، ۱۳۹۱.
- **حقوق اساسی و تحولات سیاسی**
قسمت دوم؛ فصل دوم؛ بخش چهارم: کنترل قوانین به وسیله قانون اساسی
قسمت چهارم؛ فصل دوم: قوه مقننه؛ مبحث پنجم: شورای نگهبان
وفادار، علی، تهران، شروین، چ ۲، ۱۳۷۷.
- **حقوق اساسی؛ آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (بعد از اصلاحات)**
فصل ۴؛ بخش ۳؛ مبحث ۵: شورای نگهبان
صفار، محمدجواد، تهران، مرکز آموزش مدیریت دولتی، چ ۶، ۱۳۷۶.
- **حقوق اساسی و مطالعه در نهادهای سیاسی جمهوری اسلامی ایران**
فصل چهارم: قوه مقننه؛ گفتار دوم: شورای نگهبان
صفی‌خانی، بهاره، تهران، جنگل، چ ۲، ۱۳۹۵.
- **حقوق اساسی و شرح و نقد قانون اساسی ایران**
فصل ششم: پارلمان؛ بخش دوم: شورای نگهبان
فصل نهم: شوراها و مجامع تخصصی در قانون اساسی؛ بخش ششم:
شورای نگهبان
ارشدی، علی‌یار، تهران، سرمدی، چ ۱، ۱۳۸۲.

- **حقوق اساسی در جمهوری اسلامی ایران**
 قوه مقننه؛ شورای نگهبان
 مدنی، جلال‌الدین، تهران، صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران،
 سروش، چ ۱، ۱۳۶۲، ج ۴.
- **حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران**
 بخش دوم: وظایف و اختیارات مجلس؛ سوم: نظارت بر مصوبات
 مجلس و تایید آن
 هاشمی، سیدمحمد، تهران، میزان، چ ۲۸، ۱۳۹۶، ج ۲.
- **حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران**
 مرندی، محمدرضا، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها،
 مرکز فرهنگی و معاونت سیاسی، پارسایان، چ ۱، ۱۳۸۲.
- **حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران**
 بخش چهارم؛ فصل چهارم؛ گفتار سوم: شورای نگهبان
 غمامی، سید محمد مهدی، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چ ۱، ۱۳۹۰.
- **حقوق اساسی: قوه مقننه (بخش سوم) شورای نگهبان**
 مکرمی قرطاول، یاسر، تهران، تبلور دانش، چ ۱، ۱۳۹۳، ج ۱۱.
- **در تکاپوی حقوق اساسی**
 بخش پنجم: حقوق دادرسی اساسی؛ گفتار پنجم: شورای نگهبان:
 دادرسی اساسی و ناظر انتخاباتی
 گرجی ازندریانی، علی اکبر، تهران، جنگل، چ ۳، ۱۳۹۴.
- **درسنامه‌ی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران**
 فصل پنجم: قوه مقننه در جمهوری اسلامی ایران؛ شورای نگهبان